

Møteprotokoll

Bispemøtet 10.-13.februar 2025

Møtedato:	10.-13.02.2025
Møtested:	Sem gjestegård, Asker
Arkivsak:	23/03953
Til stede:	Olav Fykse Tveit – preses – BM 4/25, 5/25 og 10/25 Stein Reinertsen – Agder og Telemark biskop og visepreses Ingeborg Midttømme – Møre biskop Olav Øygard – Nord-Hålogaland biskop Herborg Finnset – Nidaros biskop Anne Lise Ådnøy – Stavanger biskop Jan Otto Myrseth – Tunsberg biskop Kari Mangrud Alvsvåg – Borg biskop Ole Kristian Bonden – Hamar biskop Ragnhild Jepsen – Bjørgvin biskop Svein Valle – Sør-Hålogaland biskop
Møtende varamedlemmer:	Pål Kristian Balstad – domprost og fungerende Oslo biskop
Andre:	Harald Hegstad – leder i Kirkerådet – BM 3/25, pkt.19 og 20 Ole Edvard Wold-Reitan – direktør Kirkerådet - BM 3/25, pkt.19 Birte Nordahl – generalsekretær STL – BM 3/25 pkt.21 Tor Ivar Torgauten – BM 3/25 pkt.17 Rabbiner Joav Melchior – BM 4/25 Helge Kollerøs Nylenna – seniorrådgiver BM – alle saker Silje Kivle Andreassen – seniorrådgiver BM - BM 6/25, 7/25, 11/25 Inger Anne Naterstad – seniorrådgiver BM 3/25, 8/25, 12/25 Ann Kristin Riise – rådgiver BM – BM 11/25 Berit Hagen Agøy – fagdirektør KR – BM 3/25 pkt.4 og 8/25
Protokollfører:	Elise Sandnes – generalsekretær

Olavstipend seminar

Olavstipend seminar ble arrangert i Kirkens hus. Domprost Gudmund Waaler presenterte "Kirkens rolle og bidrag i det psykososiale oppfølgingsarbeidet ved kriser, ulykker og katastrofer". Respondenter var politioverbetjent og seksjonsleder for operasjonssentralen i Oslo Runar Skarnes, sjef Forsvarets tros- og livssynskorps

faginstittutt Nils Terje Lunde og Møre biskop Ingeborg Midttømme. Det var ca. 80 deltagere i Kirkens hus og digitalt.

Etter Olavstipend seminaret var det åpningsgudstjeneste i Akershus slottskirke ved biskop Stein Reinertsen og garnisonsprest Trygve Tyreid. Sjef for Forsvarets tros- og livssynskorps Knut Espen Høidal ønsket velkommen og gav en orientering om slottskirkens historie.

SAKSLISTE

1/25	Godkjenning av innkalling og saksliste
2/25	Tilsyn-, ledelse og arbeidsgiversaker - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd
3/25	Referat- og orienteringssaker
4/25	Oppfølging av utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder
5/25	Den norske kirkes forhold til selvmord - underveissamtale med arbeidsgruppe
6/25	Evaluering av Innføringsprogrammet for nye prester
7/25	EVU kursutlysning høsten 2025 og langtidsplan
8/25	Nasjonaljubileet 2030
9/25	Nikea-jubileum 2025
10/25	Saker til Kirkemøtet 2025
11/25	Nye maler for vigslingsbevis, kollas, tjenestebrev og fullmakt
12/25	Revisjon av retningslinjer for ABV
13/25	Ny oppnevning til Fagrådet for arbeidsveiledning i perioden 2025 -27
14/25	Oppnevning av biskoper til råd og utvalg
15/25	Avvikling av Tilleggsgavefondet
16/25	Eventuelt

Saker til behandling

1/25 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	1/25

Sammendrag

Sakslisten er drøftet i Bispemøtes arbeidsutvalg

Bispemøtet vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

2/25 Tilsyn-, ledelse og arbeidsgiversaker

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	2/25

Sammendrag

Bispemøtet drøftet tilsyn- ledelse og arbeidsgiversaker meldt av sekretariatet og biskopene.

Bispemøtet vedtak:

Biskopene drøftet tilsyn- ledelse og arbeidsgiversaker meldt av sekretariatet og biskopene.

3/25 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	3/25

Sammendrag

1. Årsplan Bispemøtet 2025
2. Protokoll BMAU 04.12.2024
3. Protokoll KR 05.12.2024
4. KR 94 1 24 Kirkerådets handlingsplan sannhet og forsoning
5. Protokoll MKR 25.09.2024
6. Sudan uttalelse MKR 25 09 2024
7. Protokoll Teologisk Nemnd 03.06.2024
8. Protokoll Nemnd for gudstjenesteliv juni
9. Protokoll Nemnd for gudstjenesteliv september
10. Protokoll Nemnd for gudstjenesteliv november
11. Protokoll KATLUSA (katolsk-luthersk samtaleforum) desember 2024
12. Rapport fra reise til Roma med KATLUSA oktober 2024
13. Protokoll Styringsgruppen for Veien til vigslet tjeneste (SVTV) 20.09.2024
14. Protokoll Styringsgruppe ABV - ettersendes
15. Samefolkets dag 6.februar – biskopene orienterte om markeringer i bispedømmene
16. Kvenfolkets dag 16.mars – orientering om liturgisk materiell
17. «Kirke for, av alle og med alle» - orientering ved Tor Ivar Torgauten
18. Henvendelse fra Elisabet Breen om klimautfordringer
19. Orientering ved Kirkerådets leder Ole Edvard Wold-Reitan
20. Orientering ved Kirkerådets leder Harald Hegstad
21. Orientering ved generalsekretær i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) ved generalsekretær Birte Nordahl

- 22. Orientering fra Kirkenes Verdensråd ved Ingeborg Midttømme
- 23. Orientering fra samling for studentprester ved Svein Valle
- 24. Oppfølging av Olavstipendseminaret drøftet.
- 25. Henvendelse fra NFG om gravferdsliturgien drøftet

Bispemøtet vedtak:

Sakene tas til orientering.

4/25 Oppfølging av utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	4/25

Sammendrag

Bispemøtet behandlet høsten 2024 (BM 39/24) utredningen om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder. I ett av vedtakspunktene tydeliggjøres det at Bispemøtet arbeider videre med jødisk-kristent dialogarbeid. Som en del av dette er rabbiner Joav Melchior invitert til samtale.

Samtalen var både en teologisk samtale om bruk av Salmenes bok i henholdsvis jødisk og kristen praksis, og en samtale om utredningen som foreligger. Joav Melchior og Ragnhild Jepsen innledet om Salme 121. Joav Melchior og Kari Mangrud Alvsvåg innledet til samtalen om utredningen.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet takker rabbiner Joav Melchior for samtalen og vil fortsette oppfølgingsarbeidet av utredningen om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder.

5/25 Den norske kirkes forhold til selvmord – underveis samtale med arbeidsgruppe

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	5/25

Sammendrag

Bispemøtet vedtok i februar 2024 å nedsette en arbeidsgruppe som skal belyse Den norske kirkes forhold til selvmord. I vedtaket (BM 16/24) heter det at arbeidsgruppen skal belyse:

- Den norske kirkes forhold til selvmord gjennom en historisk, etisk og teologisk tilnærming.
- Hvordan kirken i samarbeid med andre aktører kan være med på å forebygge, endre holdninger og bygge ned stigmaet knyttet til selvmord i samfunnet.
- Hvordan kirken kan bidra til økt kompetanse på dette feltet.

En arbeidsgruppe bestående av professor emeritus Svein Olaf Thorbjørnsen (leder), professor Anne Austad, sykehusprest Ane Inger Bondahl Søberg og prostiprest Odd Jarle Eidner ble oppnevnt administrativt, med en bestilling om å levere en utredning med begrenset omfang før sommeren 2025. Seniorrådgiver i Bispemøtet Helge Nylenna, er sekretær for arbeidsgruppen, og seniorrådgiver i Kirkerådet Sigrid Flaata bidrar også i arbeidet.

Arbeidsgruppen samtalte med Bispemøtet om aktuelle problemstillinger knyttet til arbeidet som gjøres.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet takker arbeidsgruppen for orienteringen og samtalen om arbeidet med en utredning om Den norske kirkes forhold til selvmord.

6/25 Evaluering av Innføringsprogrammet for nye prester

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	6/25

Sammendrag

Innføringsprogrammet for nye prester kom i gang i 2014. Det ble siste gang evaluert av Bispemøtet i 2021. Bispemøtets sekretariat har ansvar for de nasjonale kursene, mens ansvaret for innføringsprogrammet lokalt og regionalt ligger hos prostene og bispedømmene.

Bispemøtet evaluerte og vurderte videreføring eller endring av de nasjonale kursene i innføringsprogrammet. Siden forrige evaluering er gruppen av nytilsatte prester endret ved at det de siste årene er uteksaminert og vigslet mange andre karriereprester. En mer sammensatt prestegruppe utfordrer innrettingen på de nasjonale kursene.

En god innføring til arbeidet som prest i Den norske kirke forutsetter at innføringen på lokalt nivå, prostinivå og bispedømmenivå (del 1 av Innføringsprogrammet) fungerer

godt. Denne evalueringen legger til grunn at del 1 av Innføringsprogrammet videreføres og følges opp lokalt og regionalt.

Bispemøtet vedtak:

De to nasjonale kurssamlingene (del 1 og 2) i Innføringskurs for nye prester slås sammen til én todagers samling. Det innkalles til kurssamlingen etter ca. to års arbeid og til PTP 1 etter tre til fire års arbeid.

Bispemøtets sekretariat bes om i dialog med utdanningsinstitusjonene vurdere videreføring av PTP1 som en obligatorisk del av innføringsprogrammet.

7/25 EVU kursutlysning høsten 2025 og langtidsplan

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	7/25

Sammendrag

Bispemøtet behandler saker knyttet til etter- og videreutdanning (EVU) på sine møter i februar og oktober. Bispemøtet vedtar hvilke kurs som ønskes anbefalt utlyst med søknadsfrist til biskop 15. september 2025.

Bispemøtet behandler også i denne saken langtidsplan for nasjonale EVU-tiltak.

Bispemøtet vedtak:

Ved søknadsfristen for EVU-søknader den 15. september 2025 ønsker Bispemøtet særlig å prioritere søkere til følgende kurs:

- Prest og teolog i praksis II (MF), 5 stp
- Åndelig veiledning – kvalifisering av veiledere (MF), 30 stp
- Sannhet og forsoning III (VID), 10 stp
- PKU (MF), 20 stp
- Menighet i bevegelse (MF), 5 stp, prostibasert og tverrfaglig
- Alfa og bet – har du glemt det du vet? Fra grunntekst til prekestol (TF), 5 stp, prostibasert
- Økoteologi (VID), 5 stp, med ønske om at det legges til rette som prostibasert

Bispemøtets sekretariat og leder av Sentralt etterutdanningsutvalg inviterer ansvarlige for PKU-utdannelsen til en samtale om utdanning av PKU-veiledere.

Bispemøtet anbefaler at det arbeides videre med følgende kurs med tanke på utlysning våren 2026:

- Beredskap, krisehåndtering og traumekompetanse
Det er i forbindelse med domprost Gudmund Waaler sitt Olavstipend utarbeidet utkast til kursprogram i to deler. Alle læresteder innkalles til en samtale om videre utvikling av kurset. Det er foreløpig foreslått 7 ½ stp del I og 7 ½ stp del II
- Kunsten å snekre en preken (MF), 10 stp, prostibasert

- Sannhet og forsoning III (VID), 10 stp
- Pastoral lederutdanning (TF), 30 stp, (noe usikkert pga bemanningssituasjonen det aktuelle semesteret på TF, alternativt er TF interessert i å tilby kurs i Liturgikk)
- PKU, 20 stp
- PTP I og II (5+5 stp)

Ved utlysning av kurs må Den norske kirkes retningslinjer for transport og reise hensyntas slik at miljøvennlige reisealternativer er mulig.

8/25 Nasjonaljubileet 2030

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	8/25

Sammendrag

Bispemøtet fikk i denne saken en orientering om Den norske kirkes engasjement knyttet til Nasjonaljubileet – Norge i 1000 år, og en utfordring fra Nemnd for gudstjenesteliv, knyttet til utarbeidelse av liturgisk materiell og utlysning av Olavstipendet.

Berit Hagen Agøy var invitert til Bispemøtet for å orientere om organisering, samarbeidsrelasjoner og markeringer som er i gang og under planlegging fram mot 2030. Orienteringen var også vedlegg til saken.

Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) har siden 2023 (NFG 27/23) arbeidet med mulige liturgiressurser til markeringen av 2030. En arbeidsgruppe har nå levert sin rapport (vedlagt), og Nemnd for gudstjenesteliv behandlet rapporten på sitt møte 14. november 2024.

NFG oppfordrer Bispemøtet til å bruke utlysningen av Olavsstipend for å arbeide kreativt, tekstlig og liturgisk med Olavstradisjonen.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet takker for oppdatering om pågående arbeid med Nasjonaljubileet – Norge i 1000 år og tar saken til orientering. Den norske kirke deltar aktivt i det økumeniske samarbeidet om jubileet gjennom Norges Kristne Råd. Bispemøtet ser samtidig et behov for nærmere koordinering innad i Den norske kirke. Bispemøtet er på den bakgrunn positive til at det opprettes en koordineringsgruppe nasjonalt for Den norske kirkes bidrag til jubileet.

Bispemøtet har drøftet henvendelsen fra Nemnd for gudstjenesteliv om utarbeidelse av liturgiske ressurser som ledd i arbeidet med Nasjonaljubileet og ber sekretariatet følge opp i tråd med det som kom fram i samtalen.

Bispemøtet vil ved senere utlysninger av Olavstipend vurdere forslaget fra Nemd for gudstjenesteliv om å lyse ut stipendet til kreativt, tekstlig og liturgisk arbeid med Nasjonaljubileet.

9/25 Nikea-jubileum 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	9/25

Sammendrag

2025 markerer 1700 år siden det første konsilet i Nikea, og det vil markeres flere ganger gjennom året. Denne saken hadde som formål å orientere biskopene om hva som er planlagt, samtidig som biskopene hadde mulighet til å samtale om hvordan de ser for seg å markere jubileet i sine sammenhenger.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet takker for alle fagdager og arrangement som er planlagt i 2025. Disse vil styrke de økumeniske relasjonene og vise noe av mangfoldet og rikdommen i vår kristne tro og tradisjon. Bispemøtet viser til Kirkemøtets vedtak i 1987 (sak 13/87) som åpnet for bruk av begge formene av den nikske trosbekjennelsen i Den norske kirke.

I 2025 sammenfaller påskefeiringen i vest-kirken og øst-kirken i tid.

Bispemøtet oppfordrer alle menighetene til

- å invitere ortodokse trossøsken til felles påskefeiring.
- å ta i bruk Den nikske trosbekjennelsen fra og med påskedag og ut året. Den apostoliske trosbekjennelsen skal likevel brukes ved dåp.
- å delta i økumeniske gudstjenester og andre arrangementer i pinsen.
- å vurdere å markere Nikeajubileum Treenighetssøndag (15.06) eller i løpet av høsten.

10/25 Saker til Kirkemøtet 2025

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	10/25

Sammendrag

Kirkemøtet 2025 arrangeres i Trondheim 25.-28. april. Det foreligger ikke sakspapirer til Kirkemøtet før etter at Bispemøtet er avholdt, men Bispemøtet drøftet saker ut fra den foreliggende sakslisten og innkomne høringsvar.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet har samtalt om aktuelle saker til Kirkemøtet 2025.

11/25 Nye maler for vigslingsbevis, kallsbrev, tjenestebrev og fullmakt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	11/25

Sammendrag

Bispemøtets arbeidsutvalg har i vedtak i BMAU 19/24 bedt administrasjonen arbeide videre med felles maler i tråd med signaler gitt i møtet. Bispemøtet behandlet forslag til nye maler.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet godkjenner de fremlagte malene på bokmål og nynorsk til vigslingsbevis, kallsbrev, tjenestebrev og fullmakt med de momenter som ble lagt frem i møtet. Malene følger vigslingsliturgiene og oppdateres når nye vigslingsliturgier er vedtatt.

12/25 Revisjon av retningslinjer for ABV

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	12/25

Sammendrag

Fagråd for arbeidsveiledning har i 2024 jobbet med å revidere de nasjonale retningslinjene for arbeidsveiledning (ABV) i Den norske kirke. Behovet for en revisjon ble identifisert i begynnelsen av året, og fagrådet nedsatte en arbeidsgruppe for å revidere retningslinjene. Arbeidsgruppen har bestått av medlemmer av Nasjonalt fagråd for ABV; Linn Maria Kierulf, Monika Halsør, Jon Marius Hammer og teologisk rådgiver (sekr.) Thomas Berbom.

Nasjonalt fagråd for ABV har blitt holdt orientert om arbeidet og har behandlet revisjonen på sine møter gjennom året.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet vedtar det fremlagte forslaget til nasjonale retningslinjer for ABV.

13/25 Ny oppnevning til Fagrådet for arbeidsveiledning i perioden 2025 -27

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	13/25

Sammendrag

Bispemøtet har et overordnet ansvar for arbeidsveiledning i Den norske kirke, og har i samarbeid med Hovedorganisasjonen KA oppnevnt et eget fagråd for arbeidsveiledning (FABV). Funksjonsperioden for det nåværende fagrådet er 2023 til 2027. Siste oppnevning ble gjort i Bispemøtet januar 2023 (BM 17/23).

Biskop Olav Øygard går av med pensjon i august 2025 og Lars Peder Holm slutter som sokneprest og begynner som personalsjef i Agder og Telemark bispedømme. Olav Øygard må erstattes som leder av fagrådet fra august 2025 og Lars Peder Holm må erstattes som medlem.

Bispemøtet vedtak:

Bjarte Nese, sokneprest i Domkirken menighet i Bjørgvin bispedømme, oppnevnes som nytt medlem i Fagråd for arbeidsveiledning (FABV) fra 14.02.2025 -31.12.2027.

Nidaros biskop Herborg Finnset oppnevnes som medlem og leder av Fagråd for Arbeidsveiledning fra 01.08.2025 -31.12.2027. Domprosten i Nidaros er varamedlem.

14/25 Oppnevning av biskoper til råd og utvalg

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	14/25

Sammendrag

Bispemøtet samordner og oppnevner biskoper til ulike råd og utvalg. Det vises til *Årsplan for Bispemøtet 2025*, vedlagt som orienteringssak, for en fullstendig oversikt over biskopenes representasjon i råd og utvalg. Det ble gjort en samlet fordeling av oppgaver siste gang i oktober 2023, jf. BM 16/23.

I forbindelse med tilsetting og vigsling av Sunniva Gylver til ny Oslo biskop, må det gjøres nye oppnevninger i de vervene Oslo biskop Kari Veiteberg hadde. Det åpner også for rotasjon av oppgaver i bispekollegiet.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet vedtar følgende oppnevning av biskoper til råd og utvalg:

- Katolsk-luthersk samtale gruppe (KATLUSA): Oslo biskop Sunniva Gylver
- Nemnd for gudstjenesteliv - varamedlem: Hamar biskop Ole Kristian Bonden
- Salmeutvalget – vurdere nye salmer: Bjørgvin biskop Ragnhild Jepsen
- RSA for MF Vitenskapelig høyskole: Oslo biskop Sunniva Gylver
- RSA for VID: Oslo biskop Sunniva Gylver
- Styret for Det teologiske fakultet, Universitetet i Oslo:
Hamar biskop Ole Kristian Bonden
- Nasjonal koordinator for vigslede i helsesektoren: Oppnevning utsettes.

15/25 Avvikling av Tilleggsgavefondet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	15/25

Sammendrag

Tilleggsgavefondet er en stiftelse med formål «å bidra til løsning av tiltak av pionerkarakter i Den norske kirke». Kapitalen er oppstått gjennom innsamlede midler i USA etter andre verdenskrig.

Det har over mange år blitt arbeidet med å oppløse Tilleggsgavefondet (TGF). Bispemøtet og Kirkerådet har i vedtak i 2018 og 2019 (sak BM 29/19), og som er underbygget gjennom vedtak i 2022 (BM 20/22), besluttet oppheving av stiftelsen.

Styret i Tilleggsgavefondet har nå sendt inn ny søknad om oppheving med sikte på avvikling og sletting av stiftelsen. For det tilfelle at Tilsynet vil mene at vedtakene fra Bispemøtet og Kirkerådet er utdaterte framlegger vi nå denne saken på nytt for Bispemøtet og Kirkerådet.

Bispemøtet vedtak:

Bispemøtet bekrefter tidligere vedtak om oppheving og støtter at Tilleggsgavefondet søker Lotteri- og stiftelsestilsynet om oppheving av Tilleggsgavefondet med sikte på avvikling og sletting.

16/25 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	10.02.2025	16/25

Sammendrag

Det er ikke meldt saker til Eventuelt

Bispemøtet vedtak

Skriv inn vedtaket her